

[Udenrigsministeren.]

giver mig anledning til mere udførligt at gøre rede for en række af de problemer af udenrigspolitisk karakter, som har interesse for Danmark. På den anden side må det erkendes, som den ærede ordfører for forespørgerne bemærkede, at den storpolitiske situation for tiden er nok så flydende, og at man ikke kan trække linierne ganske klart op, i hvert fald så længe man ikke har fuldt overblik over det definitive udfald af stormagtsforhandlingerne i Berlin.

Det kan imidlertid til indledning være nyttigt at fastslå, i hvilket historisk perspektiv den aktuelle situation må anskues. Årene efter den sidste krig har været præget af international spænding, det, man har kaldt „den kolde krig“, der i visse tilfælde udviklede sig til virkelig krig, senest i Korea. De vestlige magter demobiliserede i tiden efter 1945 deres styrker, et eksempel, der ikke blev fulgt af Sovjetunionen, og den militære ulighed, der således kom til at bestå mellem øst og vest, øgede spændingen. På denne baggrund blev det politiske og militære samarbejde indenfor Atlantpagtens rammer skabt, det samarbejde, der nu har ført til, at Atlantlandene har et sådant forsvarsberedskab, at de ikke kan løbes over ende ved et uvarslet angreb. Dette samarbejde erhvervede sin styrke ikke mindst i kraft af USAs deltagelse deri. I de år, Atlantpagten har bestået, har man erstattet den militære magtesløshed, hvori Vesten befandt sig i 1949, med en begyndende ligevægtssituation.

Det er, forekommer det mig, af betydning at erindre sig denne udvikling ved en bedømmelse af den nuværende internationale situation, der forhåbentlig med rette er blevet betegnet som en begyndende afspænding. En af de vigtigste forudsætninger for, at der omsider har kunnet etableres en kontakt mellem øst og vest, er det konstruktive politiske samarbejde, som Atlantpagten har afgivet rammen for, og NATOs stadig stigende forsvarsberedskab. Hvis de demokratiske lande i Vesten ikke havde forenet deres kræfter i en periode, hvor der syntes at bestå meget håndgribelige farer for den internationale sikkerhed, havde vi næppe i dag kunnet opleve at se øst og vest forhandle på lige fod.

Året 1953 blev det år, hvor håbet om en

afspænding vandt udbredelse blandt verdens folk. I tiden efter Stalins død mente man at kunne spore en ændret indstilling i Sovjetunionen, en mildere kurs både udenrigs- og indenrigspolitisk. I sin tale ved Stalins bisættelse udtalte hr. Malenkov, at der intet problem bestod mellem øst og vest, som ikke kunne løses ved fredelige midler. Ikke mindst våbenstilstanden i Korea blev opfattet som et tegn på, at der lå realiteter bag den megen tale om afspænding; og håbet om en forhandlingsløsning af de problemer, der står øst og vest imellem, fik fornyet næring, da Sovjetunionen den 26. november 1953 erklærede sig rede til at deltage i en konference med de tre vestlige stormagter. Det var omkring årsskiftet 1953—54, som om hele verden med tilbageholdt åndedrag ventede på en sensationel afklaring af de problemer, der i årevis havde tynget os, ventede på en løsning, der skulle kunne befri os for den frygt, der har præget årene efter 1945.

Det er i dag endnu for tidligt at give den definitive karakteristik af konferencen i Berlin, men så meget er klart, at den ikke — i hvert fald ikke op til dette øjeblik — har ført til væsentlige ændringer i det verdenspolitiske billede. Jeg skal senere i denne redegørelse søge at give en fremstilling af de synspunkter, som de fire stormagter har fremsat i Berlin; her vil jeg blot fremhæve, at konferencen hidtil ikke har bragt en løsning, hverken på det store spørgsmål — spændingen mellem øst og vest — eller på de konkrete problemer, der har stået på dens dagsorden, nemlig Tyskland og Østrig.

Men hermed være ikke sagt, at udviklingen er gået i stå, endsiige er skruet tilbage. Det er i sig selv værdifuldt, at der har kunnet etableres en kontakt mellem øst og vest, og selvom problemerne ikke bliver løst i denne omgang, har konferencen dog fundet sted i en atmosfære, der har været præget af det brændende ønske, der findes blandt alle verdens folk om en fredelig bilæggelse af de udestående spørgsmål. Under disse omstændigheder står fornyede forhandlinger som den naturlige fortsættelse, hvis afklaring ikke tilvejebringes i denne runde. Og det er mig magtpåliggende at sige, at der ikke skal herske nogen tvivl om Danmarks ønsker i så henseende, og her føler